

INTERNET COOPERATIVA I SOSTENIBLE

Setembre
2016

ecos
de transformació
eines per a l'economia
social i solidària

#01

La xarxa, en dades

27,1

Milions d'internautes hi ha a l'Estat espanyol (el 58,37% de la població)

98,5%

Dels joves entre 16 i 24 anys utilitzen Internet

78%

Internautes que naveguen amb l'ordinador

88,3%

Internautes que naveguen amb l'*smartphone*

850

Milions de tones de CO₂ anuals produeix el sector de les TIC i Internet, globalment

2.000

Usuaris al món

*Dades de l'informe Sociedad de la Información en España

Internet, un bé comú

La necessitat de contacte amb altres éssers humans existeix i ha existit sempre. La majoria de nosaltres no podem viure i treballar eficaçment com a individus aïllats, necessitem comunicar-nos. Després de la invenció de l'escriptura, els primers passos cap a una societat de la informació van estar marcats pel telègraf, el telèfon, la televisió i, finalment, Internet. Bé, més que una nova tecnologia, Internet s'ha convertit en una nova cultura sense la qual, sembla, ens costa viure. Ordinadors, telèfons intel·ligents, tauletes... Cada vegada hi ha més dispositius que en fan ús i és un mitjà de comunicació extremament massiu als països rics. Com podem enfocar, doncs, aquesta nova manera de relacionar-nos en la direcció del consum conscient i sostenible? Podem començar rememorant els orígens: Internet va néixer i es va desenvolupar com un bé comú, com un espai compartit construït de manera descentralitzada i ho hauria de tornar a ser, amb l'apoderament dels consumidors i la cerca del benefici col·lectiu.

Ni oberta, ni lliure, ni neutral

Una connexió basada en el procomú, així va néixer Arpanet, una xarxa de computadores que es va crear a Califòrnia l'any 69 com a mitjà de comunicació entre les diferents institucions acadèmiques i estatals. El primer node el van crear a UCLA (Universitat de Califòrnia a Los Angeles) i va ser l'espina dorsal d'Internet fins a l'any 1990. Durant la dècada que va venir després, amb la creació del World Wide Web i l'HTML, Internet es va anar generalitzant als països amb més riquesa econòmica. Des de llavors, però, hi ha hagut una escalada accelerada per estar hiperconnectats, per compartir cada moment de les nostres vides i opinions a la xarxa, per saber-ho tot en tot moment.

En aquest context és important teixir una xarxa oberta, lliure i neutral, uns principis que defineixen projectes com guifi.net o moviments com el del programari lliure. Malauradament, no són aplicables actualment i de manera generalitzada a Internet. Pel que fa a l'Estat espanyol, per exemple, existeix un oligopoli d'unes poques companyies que ofereixen serveis de connexió a Internet, i cada vegada n'hi ha menys, perquè s'estan concentrant, en moviments semblants als que ha patit la banca.

I el mite de la lliure competència també té els seus punts obscurs. No només perquè l'antiga Telefónica (ara Movistar) controla la gran majoria de les xarxes de telecomunicacions a Espanya, sinó perquè hi ha hagut pràctiques de pactes de preus. Algunes s'han descobert i sancionat i d'altres no.

A més, també hem de ser conscients que els servidors no donen a tothom les mateixes possibilitats d'accés a les informacions de la xarxa, és el que s'anomena no *neutralitat* d'Internet.

Per altra banda, no podem obviar el seu l'impacte ambiental i social. Últimament només sentim a parlar del "núvol", un lloc on s'emmagatzema i es transmet la informació. Sembla un concepte abstracte però no ho és gens: està format per milions de servidors, cables, encaminadors, antenes... elements que consumeixen recursos i generen residus.

Una altra Internet és possible

Hi ha motius per ser optimistes. En els últims anys s'han creat operadores de mòbil ètiques, mòbils modulars que duren més de 2 anys, tecnologies que ens poden retornar el poder de les nostres dades, etc. Es comença a plantejar, doncs, una Internet més justa, col·laborativa i orientada al benefici comú.

Guifi.net, la xarxa lliure més extensa del món

Estem parlant d'una xarxa de telecomunicacions en què particulars, organitzacions, empreses i tot tipus d'entitats promouen i inverteixen en una infraestructura de comuns que els proporciona un accés a les telecomunicacions i a una xarxa d'Internet de qualitat i a un preu just. Va néixer a Osona, amb l'objectiu de donar connexió a aquells indrets on no arribava Internet. Actualment, però, es tracta de la xarxa lliure més extensa del món.

Es tracta d'una xarxa oberta, per assegurar que tothom pugui saber com és i com connectar-s'hi; lliure, perquè tothom pugui participar-hi, sense discriminacions; i neutral, pel que fa als continguts i a la tecnologia. És un model sostenible basat en la infraestructura de xarxa com a bé comú, seguint els principis de la gestió dels béns comuns i de l'economia col·laborativa. La Fundació guifi.net, a més, és el proveïdor d'accés majorista d'eXo, una associació situada a Barcelona que s'ha convertit en operador i permet connectar-se a Internet per 10 € al mes.

Connectats a la cooperativa

Eticom/Som connexió és una cooperativa sense afany de lucre que ofereix serveis de telefonia i accés a Internet a persones amb un model col·lectiu i democràtic. Volen avançar cap cap a una sobirania dels serveis i les infraestructures de telecomunicacions actuals. Proporciona telefonia mòbil en forma de compra col·lectiva a l'operador mòbil virtual Masmovil (que utilitza la xarxa d'Orange) i, actualment, està en proves el servei de telefonia i Internet fix (ADSL, fibra), a través de la compra col·lectiva amb Vodafone. Tenen com a objectiu oferir un servei de qualitat, incidir en el canvi de mentalitat col·lectiva pel que fa a la capacitat transformadora del consum cooperatiu i reduir l'impacte social i ambiental que genera aquest sector.

Un mòbil més just i sostenible

Hi ha milions de persones que cada any esperen amb candeletes la presentació del nou model de la seva marca de mòbil preferit. I moltes que, a pesar de l'elevat preu de l'aparell, cauen en la temptació d'unes millors prestacions, una imatge més innovadora... Tanmateix, també són conegudes les precàries i abusives condicions en què es fabriquen aquests aparells o, com a mínim, algunes de les seves peces. Per això és especialment destacable l'aportació del Fairphone, un mòbil modular que segueix un procés de producció sostenible, respectuós amb l'extracció de minerals i amb els drets dels treballadors de les regions més empobrides.

A Catalunya tenim una iniciativa solidària i social que segueix aquesta línia de sostenibilitat i consum responsable: Reutilitza.cat, una plataforma que facilita la donació directa de dispositius digitals a iniciatives socials d'organitzacions i particulars.

I JO, QUÈ PUC FER?

- Optar per alternatives de connexió a Internet com eXO o Eticom (en el cas dels mòbils).
- Connectar-se a la xarxa Guifi.net.
- Compartir connexió amb la comunitat de propietàries o veïnes.
- Utilitzar programari lliure i eines lliures.
- Reutilitzar dispositius electrònics.
- Demanar al vostre ajuntament que doni suport a xarxes obertes com guifi.net.
- Afegir-se en campanyes que defensin la neutralitat d'Internet, moviments per la sobirania tecnològica, etc.

I RECORDA...

Si un servei és gratuït, el producte ets tu!

Quan ens descarreguem un servei (la majoria de cops, una aplicació de mòbil) acceptem cedir dades molt valuoses per a les empreses de màrqueting: ubicació, identitat, contactes... No és cap secret: les dades són el negoci del segle XXI.

DIRECTORI DE RECURSOS

- **Guifi.net**
guifi.net
- **Eticom/Som Connexió**
eticom.coop
- **Fairphone**
fairphone.com
- **Reutilitza.cat**
reutilitza.cat
- **Exo**
exo.cat/serveis-i-acces-a-internet
- **Internet Governance Forum**
intgovforum.org/multilingual
- **Revista Opcions, número 50**
“La petjada de l'era digital”
Primavera de 2016
opcions.org/revista/50-consum-conscient-dinternet
- **Críptica**
criptica.org/index.html

Què és

JAMGO?

Jamgo és una cooperativa tecnològica amb seu a Barcelona que té com a principal objectiu fer servir la tecnologia com a eina per impulsar projectes d'impacte social positiu. Jamgo neix al 2011 amb la intenció de crear un espai de treball diferent on posar al centre valors com la intercooperació, la transparència o la democràcia interna però, sobretot, les persones.

Dissenyem i desenvolupem des d'aplicacions avançades fins a pàgines web, així com tot tipus de solucions tecnològiques pensades a mida per als nostres clients. La metodologia de la cooperativa és crear un marc de treball on s'impulsa la millora contínua a partir d'una promoció dels processos d'innovació.

www.jamgo.coop

Què és

GRUP ECOS?

ECOS de transformació és un conjunt de materials i activitats d'economia solidària impulsat pel **Grup cooperatiu ECOS**. Aquesta iniciativa d'intercooperació agrupa 14 cooperatives i entitats que treballen en sectors d'activitat diversos i que té com a objectiu crear mercat social. Les cooperatives membres del grup estableixen sistemes de suport mutu i inversió col·lectiva i comparteixen serveis i aprenentatges. Donen feina estable, en conjunt, a un centenar de persones i agrupen 7.200 persones sòcies de consum.

www.grupecos.coop

Ecos Grup Cooperatiu

Bailèn, 5, bxs.

Casp, 43, bxs.

08010 Barcelona

93 532 36 26

info@grupecos.coop

www.grupecos.coop

eco^s

GRUP
COOPERATIU

Amb el suport de:

**Ajuntament de
Barcelona**

Economia
Cooperativa,
Social i Solidària
i Consum